

Jak se kdysi studovalo na fotografa II

Dnes se v rámci seznámení s praktickou částí výuky fotografickému řemeslu spolu podíváme do místnosti, která je na rozdíl od minule zmíněného fotoateliéru vybaveného spoustou světél naopak prostorou téměř temnou – fotokomorou.

Máme tedy z ateliéru nafoťováno na citlivém materiálu – plochem filmu. Je to portrét osoby. Kazetu s filmem neseme do temné komory, tzv. „negativní“. Zde se zpracovává výhradně filmový materiál a je zde zcela tma a tak veškerou práci se založením filmu do nerezového rámečku a ponoření do vyvolávacích lázní provádíme pouze hmatem.

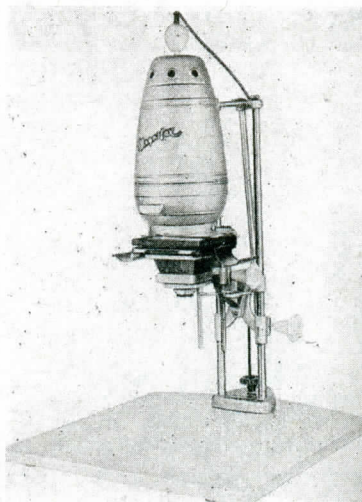
Vývojka je nalita v novodurových vanách a film se zavěšuje do vývojky podobné jako včelí plásty do úlu. Jsou zde také kameninové tanky na 35 l vývojky. V těch se zpracovávají filmy 6 x 6 (z Flexarety) a filmy 24 x 36 mm – tzv. kinofilmy (z Praktiky).

Jedovaté vývojky a nejisté výsledky na československém barevném fotopapíru! Proto měla většina z nás raději černobílou fotokomoru. Odér z vývojek a ustalovače. To se nezapomene. To je ta pravá, klasická fotografie. Jak se dnes říká „analogová“.

Film ve tmě vyjmout z kazety, navléknout závaží, oba konce upnout do dvojité svorky a opatrně ponořit téměř metr dlouhý film do tanku a zavěsit na tyčku. Ná-

sleduje klasický technologický postup: vývojka – přerušovač – ustalovač – praní – smáčedlo – sušení. Suší se na šňůře, nebo když je požadováno expres zpracování v sušící skříni.

ZVĚŠOVÁK. zvětšovací přístroj Magnifax II. – formát 6 x 9 cm.

V celé negativní komoře mají službu dva učni, jeden připravuje a nasazuje vývojky (z odvažovaných chemikálií nebo komerčních balení), druhý vyvolává. Další skupina pracuje v „pozitivní“ komoře. Zde jsou jednotlivá pracoviště vybavena zvětšovacími přístroji – Magnifaxy 2 z přerovské Meopty.

Zpracování exponovaných fotopapírů probíhá ve velkých novodurových miskách a vanách. Před zahájením práce je třeba u mistra odborného výcviku „nafasovat“ správný typ materiálu dle zakázky. Většinou se jedná o formát 9 x 13 cm pro zvětšování z kinofilmu. Fotopapír na barytové podložce, povrch lesklý nebo matný. Značka Brom nebo Neobrom. Tyto fotomateriály se shodou okolností vyráběly v továrně Fotochemy v Brně, Židenicích.

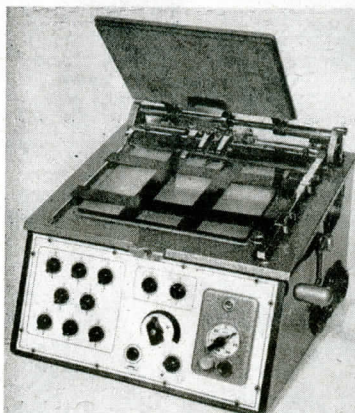
Fotokomora, kde se zpracovává pozitiv, je osvětlena světly opatřenými barevnými ochrannými filtry dle typu fotomateriálu. Nejčastěji rubí-

nově červená a zelenožlutá pro zpracování fotopapírů. V „pozitivní“ komoře je také jeden zvětšovací přístroj na velký formát negativu – 18 x 24 cm. Ten je spolu s tzv. „kontaktní“ kopírkou na stejný formát negativu využíván ke zvětšování snímků zhotovených ve fotoateliéru.

V kopírce se dělá „otisk“ z negativu na pozitiv 1:1. Materiál méně citlivý, výsledný obraz s odstíny zelené. Povrch rastr. Jistě jej pamětníci znají – byl na foto do občanských průkazů nebo pro zhotovení snímků z ateliéru – svatebních, děti, portrétů.

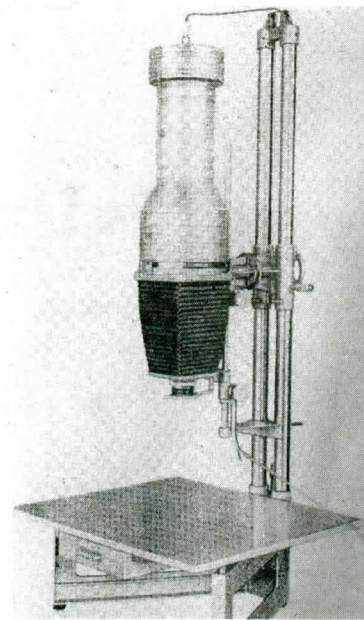
Pro zajímavost: kontaktně kopíroval svá díla i Mistr Josef Sudek – jeho zahradní zátiší jsou známá z kalendářů. No a ještě je třetí část fotokomory – „barevná“ komora, kde se učíme zpracovat barevný materiál. Ochranné osvětlení je červenohnědé a velmi slabé. Barevný fotopapír je holt citlivý na všechny barvy...

Zvětšovák zn. Magnifax je opatřen „barevnou“ hlavou, kde se nastavila barevná filtrace pro ten, který materiál. Žlutý, azurový a purpurový filtr, jedná se o subtraktivní filtraci.

KOPÍRKA. Kontaktní kopírka OKA – formát 18 x 24 cm.

Proces zhotovení kvalitní zvětšeniny byl nesmírně komplikovaný a zdůlhavý – přesná a stabilní teplota lázně,

ZVĚŠOVÁK. Zvětšovací přístroj Herkules – formát 18 x 24 cm.

základní filtrace dle emulzního čísla papíru, spousta zkoušek a jejich hodnocení na denním světle. Jedovaté vývojky a nejisté výsledky na československém barevném fotopapíru! Proto měla většina z nás raději černobílou fotokomoru. Odér z vývojek a ustalovače. To se nezapomene. To je ta pravá, klasická fotografie. Jak se dnes s oblibou říká „analogová“.

Zpět k dokončení fotografií. Neseme je vyprané a mokré v misce k finálnímu dokončení. Jdeme do „retušárny“, do místnosti, kde se fotky vyleští nebo usuší, ořežou a vyretušují a předají v zakázkových sáčcích zákazníkům na naší školní provozovně, na ulici Křenová.

Seriál o výuce na fotografa uzavřeme na podzim dílem o „Retušárně“, o fotografování architektury aparátem Magnola a o fotoreportáži na brněnském Ústředním hřbitově. Fotografové si vzájemně přejí „dobré světlo“. Pro dnešní díl o fotokomoře je asi příhodnější popřát „dobrou tmu“.

Milan Ošťádal, fotograf, Muzeum regionu Valašsko